

4. Temat: Warszawa i warszawiacy w dwudziestoleciu międzywojennym¹

Cele kształcenia — wymagania ogólne

Uczeń:

- Dostrzega ciągłość procesów historycznych,
- Rozpoznaje rodzaje źródeł i ocenia ich przydatność do wyjaśnienia problemu historycznego,
- Tworzy narrację historyczną,
- Integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.

Cele kształcenia — wymagania szczegółowe

Uczeń:

- Umie scharakteryzować rolę Warszawy w dwudziestoleciu międzywojennym,
- Zna postacie związane z Warszawą w okresie dwudziestolecia międzywojennego, potrafi przedstawić ich działalność i powiązać ją z wydarzeniami politycznymi i kulturalnymi w stolicy oraz w całym państwie,
- Potrafi analizować źródła historyczne.

Metody

- Elementy wykładu,
- Praca w grupach,
- „Burza mózgów”,
- Analiza źródeł,
- Elementy dramy,
- Dyskusja słoneczna.

Środki dydaktyczne

- Wydruki skanów fotografii i materiałów archiwalnych z zasobu Archiwum Państwowego m.st. Warszawy dotyczących Warszawy w okresie międzywojennym,
- Fragmenty biogramów z *Polskiego słownika biograficznego*,
- M.M. Drozdowski, *Warszawa w latach 1914–1939*, Warszawa 1990,
- Zestawy luźnych karteczek zawierających następujące dane: data wydarzenia i krótka informacja opisująca je lub data, imię i nazwisko osoby oraz funkcja, jaką ona wówczas sprawowała.

Przebieg zajęć

1. Wprowadzenie

- Nauczyciel prosi uczniów, aby przygotowali propozycje odpowiedzi na pytanie, jaką rolę pełniła Warszawa w dwudziestoleciu międzywojennym, a następnie zapisali je na karteczkach (maksymalnie trzy odpowiedzi; jedna karteczka = jedna odpowiedź).

---

¹ Lekcja przeznaczona jest dla szkół ponadgimnazjalnych (zakres podstawowy i rozszerzony).

Dwóch uczniów zbiera odpowiedzi oraz układa je w słoneczko, którego promienie są utworzone z karteczek zawierających jednakowe odpowiedzi.

- Nauczyciel podsumowuje zajęcia, charakteryzując krótko wymienione przez uczniów role stolicy w dwudziestoleciu międzywojennym. Następnie, wprowadzając elementy wykładu, omawia te funkcje stolicy, które nie zostały dostrzeżone w trakcie wykonywania zadania.

2. Rozwinięcie

- Uczniowie są podzieleni na grupy. Każda grupa wybiera swojego lidera. Nauczyciel prosi uczniów, aby pracując metodą „burzy mózgów” postarali się wskazać ich zdaniem najbardziej znanych w dwudziestoleciu międzywojennym warszawiaków i uzasadnili swój wybór (każda grupa wskazuje dwie osoby). Po zakończeniu pracy liderzy przedstawiają ustalenia swoich grup.
- Uczniowie pracują nadal w tych samych grupach. Grupy wybierają nowych liderów i ich pomocników. Każda grupa otrzymuje zestaw materiałów charakteryzujących konkretną postać (wydruki fragmentów tekstów źródłowych, skanów fotografii i dokumentów). Nauczyciel prosi, aby grupy zapoznały się z otrzymanymi materiałami (zwracając uwagę na rodzaj źródeł, ich autorstwo oraz przekazywane treści), a następnie spróbowały opracować informację, w której krótko scharakteryzują otrzymane materiały źródłowe, wskażą osobę, którą materiały te opisują oraz przedstawią bliżej tę osobę pozostałym uczniom. Po zakończeniu zadania rezultaty pracy przedstawiają liderzy grup i ich pomocnicy.
- Uczniowie pracują nadal w tych samych grupach. Nauczyciel prosi, aby grupy:
  - Przekształciły się w sztaby wyborcze reprezentujące swoich kandydatów (z poprzedniego zadania) w wyborach o tytuł WARSZAWIAKA DWUDZIESTOLECIA MIĘDZYWOJENNEGO.
  - Wybrały ze swego grona uczniów, którzy wejdą w rolę tych kandydatów.
  - Przygotowały i przeprowadziły kampanię wyborczą promującą swoich kandydatów, przedstawiając ich jako ludzi, a zarazem mieszkańców stolicy, którzy zasłużyli się swoimi działaniami na rzecz miasta.
  - Przeprowadziły w ramach swojej grupy głosowanie na kandydata, który ich zdaniem powinien otrzymać tytuł WARSZAWIAKA DWUDZIESTOLECIA MIĘDZYWOJENNEGO. Każdy uczeń oddaje jeden głos, wpisując imię i nazwisko wybranego kandydata na kartkę (uczniowie nie mogą głosować na kandydatów, których wcześniej promowali jako członkowie ich sztabów, kandydaci nie mogą głosować na siebie).Liderzy grup oraz ich pomocnicy zliczają głosy i podają wynik nauczycielowi, który zapisuje na tablicy nazwiska kandydatów do tytułu wraz z liczbą uzyskanych przez nich głosów, a następnie ogłasza zwycięzcę.

3. Podsumowanie

- Nauczyciel prosi uczniów, aby spróbowali odpowiedzieć na pytania:
  1. Dlaczego ten konkretny kandydat otrzymał tytuł WARSZAWIAKA DWUDZIESTOLECIA MIĘDZYWOJENNEGO?
  2. Czy waszym zdaniem sprawdził się w swojej roli?
  3. Które jego cechy mogłyby być przydatne w dzisiejszych realiach?
- Uczniowie w trakcie ogólnej dyskusji, moderowanej przez nauczyciela, przedstawiają swoje opinie.